

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bijlage

Jaarrapportage 2023 Wet afbreking zwangerschap (Wafz)

November 2024

Inhoud

Cijfers jaarrapportage Wafz 2023	3
Bijlage 1 - Definities van gebruikte begrippen	4
Bijlage 2 - Aantal zwangerschapsafbrekingen	6
Bijlage 3 - Abortuscijfer en abortusratio	7
Bijlage 4 - Kenmerken vrouw	8
Bijlage 5 - Toegankelijkheid	10
Bijlage 6 - Besluitvorming	13
Bijlage 7 - Behandeling	15
Bijlage 8 - Nazorg	18

Cijfers jaarrapportage Wafz 2023

Methode

Ziekenhuizen en abortusklinieken met een Wafz-vergunning moeten conform de Wafz ieder kwartaal gegevens aanleveren aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: de inspectie) over de bij hen verrichte zwangerschapsafbrekingen. De gegevens worden door middel van een elektronisch Modelformulier geanonimiseerd en geaggregeerd aangeleverd. De inspectie brengt alle door het veld aangeleverde gegevens samen in een database. Ieder jaar brengt de inspectie daarover een jaarrapportage uit. In 2020 is deze jaarrapportage voor het eerst gesplitst in een factsheet en een aparte bijlage met definities en cijfers.

Indien relevant worden de gegevens over 2023 vergeleken met de gegevens uit 2021 en 2022 en/of met de gegevens van de voorgaande vijfjaarsperioden.^{1,2}

Gezien de wettelijke bepalingen leveren de instellingen alleen geaggregeerde gegevens aan. Daardoor is het niet mogelijk om correlaties te leggen tussen de verschillende onderdelen van de registratie en worden in dit rapport alleen de 'rechte tellingen' weergegeven.

De gerapporteerde gegevens betreffen de periode 1 januari tot en met 31 december 2023.

---

¹ Voor meer informatie over voorgaande jaren: de jaarrapportages zijn op www.igj.nl gepubliceerd.

² Het Modelformulier waarmee de gegevens worden aangeleverd, is per 1 januari 2011 op onderdelen gewijzigd. Daarbij zijn definities aangescherpt en is met betrekking tot de zorginhoud een aantal items toegevoegd of uitgebreid. Daardoor is vergelijking met de jaren voor 2011 niet op alle onderdelen mogelijk.

Bijlage 1 - Definities van gebruikte begrippen

De belangrijkste begrippen met betrekking tot de abortushulpverlening gebruikt in deze rapportage worden hier in alfabetische volgorde toegelicht. Begrippen binnen een definitie die elders in de definitielijst staan beschreven, zijn aangegeven met een asterisk (*).

Abortuscijfer

Het abortuscijfer (*abortion rate*) wordt internationaal gedefinieerd als het aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 vrouwen in de vruchtbare leeftijd (15 tot en met 44 jaar).

Abortusratio

De abortusratio (*abortion ratio*) kent internationaal twee verschillende definities:

- > het aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 levend geboren kinderen in het betreffende jaar;
- > het aantal zwangerschapsafbrekingen per 100 zwangerschappen (exclusief spontane abortus).

Omdat voor de tweede definitie een aantal aannames moet worden gedaan met betrekking tot aantal spontane zwangerschapsafbrekingen en definiëring heeft de eerste definitie de voorkeur.

Abortuspil

De 'abortuspil' uit het spraakgebruik is in werkelijkheid een behandeling met twee verschillende medicijnen. De eerste medicatie (de feitelijke abortuspil) wordt in abortuskliniek of ziekenhuis ingenomen; de tweede medicatie na 36 tot 48 uur thuis of in de instelling. Na twee tot drie weken volgt een nacontrole. De abortuspil is in Nederland geregistreerd tot negen weken amenorroeduur* en kan dus zowel bij de overtijdbehandeling* als bij een latere zwangerschapsafbreking als behandelingsmethode worden gekozen. De abortuspil is niet hetzelfde als de morning-afterpil*. In ziekenhuizen wordt de abortuspil ook off-label gebruikt na de zwangerschapsduur van 8 weken en 6 dagen.

Amenorroeduur

De periode verstreken sinds de eerste dag van de laatste menstruatie.

Beraadtermijn

Een zwangerschap mag niet eerder worden afgebroken dan op de zesde dag nadat de vrouw een arts heeft bezocht en daarbij haar voornemen met de arts heeft besproken (Wafz, artikel 3 lid 1). De beraadtermijn geldt niet voor de overtijdbehandeling*. Per 1 januari 2023 is deze wettelijke verplichting komen te vervallen.

Besluit afbreking zwangerschap (Bafz)

Algemene Maatregel van Bestuur waarin voorschriften zijn opgenomen voor de uitvoering van de Wet afbreking zwangerschap*.

Buitenlandse vrouwen

Categorie vrouwen zonder Nederlandse zorgverzekering, denk aan buitenlandse vrouwen die voor een abortus naar Nederland afreizen, arbeidsmigranten of buitenlandse studenten. Voorsnog is aparte registratie niet mogelijk voor vrouwen woonachtig op de BES eilanden, zij worden tot op heden geregistreerd bij de optie 'ander land' en vallen daardoor volledig in de categorie 'buitenlandse vrouwen'.

Eerste trimester zwangerschapsafbreking

Zwangerschapsafbreking tot en met een amenorroeduur van 12 weken en 6 dagen*. Abortusklinieken en ziekenhuizen met een Wafz-vergunning kunnen, met inachtneming van de beraadtermijn*, eerste trimester zwangerschapsafbrekingen uitvoeren.

Late zwangerschapsafbreking

Afbreking van de zwangerschap vanaf 24 weken amenorroeduur*. Deze afbrekingen worden gemeld en beoordeeld binnen de [Beoordelingscommissie Late Zwangerschapsafbreking en Levensbeëindiging bij Pasgeborenen](#) (LZALP).

Morning-aftermethoden

De morning-afterpil (werkzaam bij inname tot uiterlijk 72 uur na onbeschermd geslachtsgemeenschap) veroorzaakt uitstel of blokkering van de eisprong en innesteling en voorkomt daarmee conceptie. De morning-afterpil is sinds 2004 zonder recept verkrijgbaar bij apotheek en drogist. De morning-afterspiraal (tot uiterlijk 5 dagen na onbeschermd geslachtsgemeenschap) voorkomt innesteling van een bevruchte eicel in de baarmoeder. Deze morning-aftermethoden vallen *niet* onder de Wafz (Wafz, artikel 1 lid 2) en zijn niet in de abortusregistratie opgenomen. De morning-afterpil wordt vaak met 'abortuspil'* en 'overtijdbehandeling'* verward.

Overtijdbehandeling (otb)

Omdat de term OTB geen onderscheidende betekenis meer heeft in de praktijk van zwangerschapsafbrekingen heeft de minister besloten de term niet langer te gebruiken en in plaats daarvan gewoon te spreken over zwangerschapsafbreking, ongeacht de duur van de zwangerschap³.

Tweede trimester zwangerschapsafbreking

Zwangerschapsafbreking vanaf een amenorroeduur* van 13 weken en 0 dagen tot aan de levensvatbaarheidsgrens. Voor het verrichten van tweede trimesterzwangerschapsafbrekingen stellen de Wafz en het Bafz extra eisen aan de abortusklinieken, die daarvoor een aparte vergunning moeten hebben.

Wet afbreking zwangerschap (Wafz)

De Wet afbreking zwangerschap, 'houdende regelen met betrekking tot het afbreken van zwangerschap' werd in 1981 door de Eerste Kamer aangenomen en trad in 1984 in werking.

---

³ [Kamerbrief met kabinetsreactie evaluatie Wet afbreking zwangerschap \(Wafz\), kamerstuk 14-06-2023](#)

Bijlage 2 - Aantal zwangerschapsafbrekingen

Tabel A: Zwangerschapsafbrekingen naar herkomst cliënt

Aantal zwangerschapsafbrekingen naar herkomst cliënten, uitgesplitst naar woonland, in aantallen, in de periode 1980-2023.

Land van vestiging	1980*	1985**	1990	1995	2000	2005	2009***	2015	2020	2021	2022	2023
Nederland	19.700	17.251	18.384	20.932	27.205	28.738	28.319	26.916	28.532	28.089	32.339	36.024
België/ (Luxemburg)	7.100	5.044	3.524	2.247	1.473	913	803	530	330	371	452	417
Duitsland ¹	26.200	8.297	6.517	2.982	1.603	1.148	1.123	1.146	1.125	1.011	1.256	1.362
Frankrijk	--	--	--	--	--	--	--	1.348	590	501	411	383
Ierland	--	--	--	--	--	--	--	34	9	41	13	10
Polen	--	--	--	--	--	--	--	227	308	656	630	536
Spanje ²	--	6.344	313	242	7	12	18	--	--	--	--	--
Overige landen ³	3.400	966	1.498	2.236	3.038	2.167	2.111	597	456	374	496	553
Onbekend	--	40	6	46	9	4	53	5	14	6	9	47
<i>Totaal</i>	<i>56.400</i>	<i>37.972</i>	<i>30.242</i>	<i>28.685</i>	<i>33.335</i>	<i>32.982</i>	<i>32.427</i>	<i>30.803</i>	<i>31.364</i>	<i>31.049</i>	<i>35.606</i>	<i>39.332</i>

* 1980: Bron Stimezo Nederland 1984 (door Stimezo geregistreerde aantallen van de abortusklinieken en de geschatte aantallen van de ziekenhuizen)

** vanaf 1985: Uit wettelijk verplichte abortusregistratie (inclusief apart opgegeven overtijdbehandelingen, zie hoofdstuk 3.3)

*** Voor gebruik gegevens 2009 in plaats van 2010: zie hoofdstuk 1.3.

¹ Tot 1990: West-Duitsland

² In de – in 1984 wettelijk vastgestelde – registratieformulieren werden Duitsland, België/Luxemburg en Spanje gespecificeerd. Dit waren destijds de meest voorkomende landen. In de registratieformulieren die per 1 januari 2011 van kracht werden wordt België apart genoemd, zijn Frankrijk, Ierland en Polen toegevoegd en zijn Luxemburg en Spanje als aparte categorie afgevallen.

³ Dit is voornamelijk inclusief de BES-eilanden.

Bijlage 3 - Abortuscijfer en abortusratio

Tabel B: Abortuscijfer

Aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 vrouwen van 15 tot 44 jaar in Nederland woonachtig*, in de periode 1990-2023.

Jaar	Aantal in Nederland wonende behandelde vrouwen	Abortuscijfer per 1.000 in Nederland wonende vrouwen
1990	18.384	5,2
1995	20.932	6,0
2000	27.205	8,0
2005	28.738	8,6
2010**	26.724	8,7
2015	26.916	8,6
2020	28.532	8,9
2021	28.089	8,7
2022	32.339	9,9
2023	36.024	10,8

* Gebaseerd op het aantal vrouwen 15-44 jaar volgens opgave Centraal Bureau voor de statistiek (van 1990 t/m 1995 gemiddeld over het jaar; van 1996 t/m 2009 op basis van peildatum 1 januari van het betreffende jaar, vanaf 2010 gemiddeld over het jaar).

** Gebaseerd op geschatte gegevens

Tabel C: Abortusratio

Aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 levendgeborenen in de periode 1990-2023.

Jaar	Aantal zwangerschapsafbrekingen per 1.000 levendgeborenen
1990	93
1995	110
2000	132
2005	153
2010***	152
2015	158
2020	169
2021	157
2022	193
2023	219

*** Gebaseerd op geschatte gegevens

Bijlage 4 - Kenmerken vrouw

Zwangerschapsduur; leeftijd; aantal kinderen waarvoor zij zorg draagt; aantal eerdere zwangerschapsafbrekingen.

Tabel D: Zwangerschapsduur

Zwangerschapsduur ten tijde van de afbreking in aantallen, naar ziekenhuis of kliniek, 2021 – 2023.

Ziekenhuis

Aantal weken	2021	2022	2023
4 weken	85	102	96
5 weken	439	483	453
6 weken	487	486	441
7 weken	301	290	302
8 weken	187	192	155
9 weken	83	108	86
10 weken	41	52	36
11 weken	43	56	41
12 weken	72	79	79
13 weken	149	163	185
14 weken	170	187	166
15 weken	124	147	160
16 weken	92	102	109
17 weken	77	73	72
18 weken	45	50	53
19 weken	51	53	44
20 weken	97	66	69
21 weken	120	100	71
22 weken	122	84	105
23 weken	156	122	134
Niet ingevuld	14	25	38
Totaal	2.955	3.020	2.895

Kliniek

Aantal weken	2021	2022	2023
4 weken	1.956	2.386	2.773
5 weken	6.923	7.535	8.275
6 weken	7.156	8.357	10.121
7 weken	2.932	3.446	4.608
8 weken	2.579	3.147	3.112
9 weken	1.360	1.678	1.472
10 weken	678	848	869
11 weken	566	669	652
12 weken	367	504	476
13 weken	381	453	388
14 weken	420	498	484
15 weken	436	522	524
16 weken	501	539	492
17 weken	423	410	454
18 weken	320	325	352
19 weken	346	414	371
20 weken	289	366	353
21 weken	326	383	341
22 weken	107	93	105
23 weken	0	0	0
Niet ingevuld	28	13	215
Totaal	28.094	32.586	36.437

Totaal

Aantal weken	2021	2022	2023
4 weken	2.041	2.488	2.869
5 weken	7.362	8.018	8.728
6 weken	7.643	8.843	10.562
7 weken	3.233	3.736	4.910
8 weken	2.766	3.339	3.267
9 weken	1.443	1.786	1.558
10 weken	719	900	905
11 weken	609	725	693
12 weken	439	583	555
13 weken	530	616	573
14 weken	590	685	650
15 weken	560	669	684
16 weken	593	641	601
17 weken	500	483	526
18 weken	365	375	405
19 weken	397	467	415
20 weken	386	432	422
21 weken	446	483	412
22 weken	229	177	210
23 weken	156	122	134
Niet ingevuld	42	38	253
Totaal	31.049	35.606	39.332

Tabel E: Leeftijd vrouw bij behandeling

Leeftijd van de vrouw bij de behandeling in aantallen, 2021 – 2023.

Leeftijd	2021	2022	2023	'abortuscijfer' per leeftijds-categorie 2023
< 15 jaar	101	81	107	--
15 t/m 19 jaar	2.282	2.621	2.783	5,6
20 t/m 24 jaar	6.034	7.392	8.285	14,3
25 t/m 29 jaar	7.171	8.215	9.158	16,0
30 t/m 34 jaar	7.440	8.340	9.269	15,8
35 t/m 39 jaar	5.489	6.115	6.707	12,1
40 t/m 44 jaar	2.313	2.562	2.749	5,1
≥ 45 jaar	217	267	254	--
Niet ingevuld	2	13	20	--
<i>Totaal</i>	<i>31.049</i>	<i>35.606</i>	<i>39.322</i>	<i>--</i>

Tabel F: Aantal kinderen vrouw

Aantal kinderen dat de vrouw heeft gekregen en/of waarvoor de vrouw zorg draagt in percentages van het totaal aantal behandelde vrouwen, 2021 – 2023.

Aantal kinderen	2021	2022	2023
	n = 31.049 %	n = 35.606 %	n = 39.322 %
0	46,4	51,0	51,5
1	20,0	17,2	18,0
2	21,5	20,0	18,9
3	8,5	8,0	7,9
4	2,4	2,5	2,5
5	0,7	0,7	0,7
6	0,2	0,2	0,2
>6	0,1	0,1	0,1

Tabel G: Aantal eerdere zwangerschapsafbrekingen

Aantal eerdere zwangerschapsafbrekingen, in percentages van behandelde vrouwen, 2021 – 2023.

Aantal eerdere zwangerschaps- onderbrekingen	2021	2022	2023
	n = 31.049 %	n = 35.606 %	n = 39.322 %
0	66,2	68,5	67,3
1	23,2	20,7	22,7
2	6,5	6,4	6,0
3	2,2	2,1	1,8
4	0,8	0,8	0,7
5	0,3	0,3	0,3
>5	0,2	0,3	0,3
Niet ingevuld	0,5	0,9	0,9

Bijlage 5 – Toegankelijkheid

Woonplaats cliënt naar provincie; aantal Wafz-vergunningen voor ziekenhuizen en klinieken; zwangerschapsafbrekingen naar provincie, trimester, ziekenhuis of kliniek, 2021 – 2023.

Tabel H: Woonplaats cliënt naar provincie

Woonplaats cliënten naar provincie, in percentages van behandelde vrouwen die in Nederland woonachtig waren, 2021 – 2023.

Provincie	2021 n = 28.089 %	2022 n = 22.339 %	2023 n = 36.024 %	'abortuscijfer' per provincie 2023
Groningen	3,1	3,1	3,2	9,7
Friesland	2,4	2,4	2,3	7,5
Drenthe	1,3	1,5	1,4	6,4
Overijssel	4,7	4,5	4,6	7,8
Gelderland	8,2	8,2	8,3	7,9
Flevoland	3,8	3,9	4,0	16,4
Utrecht	7,0	7,3	6,9	8,9
Noord-Holland	22,4	22,5	22,9	13,9
Zuid-Holland	27,8	26,9	26,6	12,9
Zeeland	1,6	1,6	1,8	10,4
Noord-Brabant	12,6	13,1	13,1	10,0
Limburg	5,0	5,1	4,9	9,4

Tabel I: Aantal Wafz-vergunningen

Aantal Wafz-vergunningen voor ziekenhuizen en abortusklinieken (of ZBC) naar provincie op 31 december 2023*.

Provincie	Ziekenhuizen	Klinieken	Totaal
Groningen	4	1	5
Friesland	4	--	4
Drenthe	3	--	3
Overijssel	5	2	7
Gelderland	10	1	11
Flevoland	1	1	2
Utrecht	4	1	5
Noord-Holland	13	7*	20
Zuid-Holland	16	2	18
Zeeland	2	1	3
Noord-Brabant	10	3	13
Limburg	5	1	6
BES-eilanden	1	--	1
<i>Totaal</i>	<i>78</i>	<i>20</i>	<i>98</i>

* daarnaast heeft Women on Waves voor haar zeiljacht 'Adelaide' een vergunning in het kader van de Wafz.

-- Geen abortuskliniek aanwezig

Tabel J: Aandeel tweede trimester behandelingen

Aandeel in tweede trimester behandelingen, naar ziekenhuizen en klinieken, 2011-2023.

Ziekenhuis

Jaar	Aantal	% van totaal tweede trimesterabortus
2011	813	13,0
2012	787	13,6
2013	842	14,6
2014	892	16,0
2015	924	16,1
2020	1.142	24,4
2021	1.210	25,4
2022	1.150	23,0
2023	1.152	23,0

Kliniek

Jaar	Aantal	% van totaal tweede trimesterabortus
2011	5.422	87,0
2012	5.013	86,4
2013	4.927	85,4
2014	4.693	84,0
2015	4.807	83,9
2020	3.534	75,6
2021	3.549	74,6
2022	3.856	77,0
2023	3.864	77,0

Totaal

Jaar	Aantal
2011	6.235
2012	5.800
2013	5.769
2014	5.585
2015	5.731
2020	4.676
2021	4.759
2022	5.006
2023	5.016

Tabel K: Zwangerschapsafbrekingen per provincie

Aantal zwangerschapsafbrekingen 2023 per provincie, naar ziekenhuis of kliniek, met vermelding van aantal tweede trimesterabortussen en apart opgegeven overtijdbehandelingen.

Ziekenhuis

Provincie	Totaal	Waarvan 2 ^e trimester
Groningen	76	69
Friesland	147	10
Drenthe	52	2
Overijssel	107	96
Gelderland	149	138
Flevoland	483	3
Utrecht	162	145
Noord-Holland	901	162
Zuid-Holland	412	285
Zeeland	4	4
Noord-Brabant	175	154
Limburg	76	72
BES-eilanden	151	12

Kliniek

Provincie	Totaal	Waarvan 2 ^e trimester
Groningen	1.433	0
Friesland	--	--
Drenthe	--	--
Overijssel	2.477	0
Gelderland	2.523	155
Flevoland	1.168	0
Utrecht	2.855	840
Noord-Holland	10.697	2.136
Zuid-Holland	7.807	334
Zeeland	644	0
Noord-Brabant	5149	197
Limburg	1.684	202
BES-eilanden	--	--

Totaal

Provincie	Totaal	Waarvan 2 ^e trimester
Groningen	1.509	69
Friesland	147	10
Drenthe	52	2
Overijssel	2.584	96
Gelderland	2.672	293
Flevoland	1.651	3
Utrecht	3.017	985
Noord-Holland	11.598	2.298
Zuid-Holland	8.219	619
Zeeland	648	4
Noord-Brabant	5.324	351
Limburg	1.760	274
BES-eilanden	151	12

-- Geen abortuskliniek aanwezig

Bijlage 6 – Besluitvorming

Prenatale diagnostiek; Verwijspatroon; overleg deskundigen; beraadtermijn in dagen.

Tabel L: Prenatale diagnostiek

Abortus (mede) naar aanleiding van prenatale diagnostiek	2021	2022	2023
In abortuskliniek	956	444	632
In ziekenhuis	1.189	1.169	1.164
<i>Totaal</i>	<i>2.145 (6,9%)</i>	<i>1.613 (4,5%)</i>	<i>1.796 (4,6%)</i>

Sinds 2011 wordt via het Modelformulier van de Wafz-registratie een eventuele relatie tussen de zwangerschapsafbreking en prenatale diagnostiek geregistreerd met de vraag: 'Hebben de resultaten van prenatale diagnostiek een reden voor de vrouw gevormd om te kiezen voor zwangerschapsafbreking?'. Door de aard van de registratie is niet te bepalen of dit in het eerste of in het tweede trimester was. Ook de diagnoses bij de prenatale diagnostiek zijn niet in de Wafz-registratie opgenomen.

Tabel M: Verwijspatroon

Verwijspatroon, in percentages van behandelde vrouwen, 2021 – 2023.

Ziekenhuis

Verwijzer	2021	2022	2023
	n=2.955 %	n=3.178 %	n=2.895 %
Niet verwezen	17,0	13,3	16,1
Huisarts	42,0	46,6	42,3
Andere abortus-kliniek	0,8	0,4	0,8
Arts tweede of derde lijn	12,4	13,2	13,7
Andere verwijzer	27,4	25,3	26,5
Niet ingevuld	0,5	1,2	0,6

Kliniek

Verwijzer	2021	2022	2023
	n=28.094 %	n=29.055 %	n=36.437 %
Niet verwezen	41,6	41,3	79,5
Huisarts	47,5	48,9	14,8
Andere abortus-kliniek	1,5	1,2	0,6
Arts tweede of derde lijn	8,4	7,4	4,0
Andere verwijzer	0,5	0,5	0,5
Niet ingevuld	0,5	0,8	0,6

Totaal

Verwijzer	2021	2022	2023
	n=31.049 %	n=32.233 %	n=39.332 %
Niet verwezen	39,2	38,9	74,8
Huisarts	47,0	48,7	16,8
Andere abortus-kliniek	1,4	1,1	0,6
Arts tweede of derde lijn	8,8	7,9	4,7
Andere verwijzer	3,1	2,6	2,4
Niet ingevuld	0,5	0,8	0,6

Tabel N: Overleg met andere deskundige

Overleg van de vrouw met andere deskundige naast de verwijzend of behandelend arts, in percentages van behandelde vrouwen, 2023*.

Deskundige	Ziekenhuis	Kliniek	Totaal
	n = 2.895 %	n = 36.437 %	n = 39.332 %
Maatschappelijk werker	15,2	0,5	1,6
Psycholoog/psychiater	1,5	0,3	0,4
Geestelijk raadspersoon	0,3	0,0	0,1
Klinisch genetisch centrum	20,1	0,0	1,5
(Academisch) perinataal centrum	11,5	0,1	0,9
Andere deskundige	4,0	0,4	0,7
Geen nader overleg	60,6	98,6	95,8

* Meerdere antwoorden mogelijk

Tabel O: Aantal dagen beraadtermijn

Aantal dagen beraadtermijn**, in percentages van behandelde vrouwen, 2021 – 2023.

Aantal dagen	2021	2022	2023
	n=31.049 %	n= 35.606 %	n= 39.332 %
0 dagen	18,7	19,0	77,5
1 dag	1,7	1,7	1,5
2 dagen	1,2	1,3	1,3
3 dagen	1,3	1,5	1,2
4 dagen	1,6	1,1	1,3
5 dagen	3,2	2,3	1,4
6 dagen	21,3	16,9	1,9
7 dagen	13,6	12,8	2,6
8 dagen	8,2	7,6	1,5
9 dagen	5,1	5,4	1,3
10 dagen	3,7	4,5	1,1
> 10 dgn	20,3	25,8	6,1

** Per 1 januari 2023 is de beraadtermijn als wettelijke verplichting komen te vervallen

Bijlage 7 – Behandeling

Behandelmethode; gebruik van anesthesie; complicaties.

Tabel P: Behandelmethode

Behandelmethode, in aantallen en percentages van behandelde vrouwen en naar ziekenhuis en kliniek 2021 – 2023.

Ziekenhuis

Behandel-methode	2021	2022	2023
Medica-menteus	2.619 (88,6%)	2.683 (88,8%)	2.620 (90,5%)
Instrumenteel	165 (5,6%)	162 (5,4%)	124 (4,3%)
Combinatie (medicamen-teuze voor-behandeling)	159 (5,4%)	159 (5,3%)	133 (4,6%)
Anders	7 (0,2%)	11 (0,4%)	11 (0,4%)
Niet ingevuld	5 (0,2%)	5 (0,2%)	7 (0,2%)
Totaal	2.955	3.020	2.895

Kliniek

Behandel-methode	2021	2022	2023
Medica-menteus	8.045 (28,6%)	10.446 (32,1%)	13.462 (36,9%)
Instrumenteel	919 (3,3%)	1.406 (4,3%)	5.016 (13,8%)
Combinatie (medicamen-teuze voor-behandeling)	19.130 (68,1%)	20.734 (63,6%)	17.959 (49,3%)
Anders	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Niet ingevuld	0 (0,0%)	0 (0,0%)	0 (0,0%)
Totaal	28.094	32.586	36.437

Totaal

Behandel-methode	2021	2022	2023
Medica-menteus	10.664 (34,3%)	13.129 (36,9%)	16.082 (40,9%)
Instrumenteel	1.084 (3,5%)	1.568 (4,4%)	5.140 (13,1%)
Combinatie (medicamen-teuze voor-behandeling)	19.289 (62,1%)	20.893 (58,7%)	18.092 (46,0%)
Anders	7 (0,0%)	11 (0,0%)	11 (0,0%)
Niet ingevuld	5 (0,0%)	5 (0,0%)	7 (0,0%)
Totaal	31.049	35.606	39.332

Tabel Q: Gebruik van anesthesie

Gebruik van anesthesie tijdens de behandeling, in aantallen en percentages van behandelde vrouwen en naar ziekenhuis en kliniek 2021 – 2023.

Ziekenhuis

Behandel-methode	2021	2022	2023
Geen	2.020 (68,4%)	2.084 (69,0%)	2.026 (70,0%)
Lokaal	170 (5,8%)	169 (5,6%)	172 (5,9%)
Intraveneus	449 (15,2%)	470 (15,6%)	411 (14,2%)
Combinatie	7 (0,2%)	11 (0,4%)	0 (0,0%)
Anders*	245 (8,3%)	205 (6,8%)	221 (7,6%)
Niet ingevuld	64 (2,2%)	81 (2,7%)	65 (2,2%)
Totaal	2.955	3.020	2.895

Kliniek

Behandel-methode	2021	2022	2023
Geen	7.799 (27,8%)	10.325 (31,7%)	13.400 (36,8%)
Lokaal	2.982 (10,6%)	2.738 (8,4%)	2.723 (7,5%)
Intraveneus	17.080 (60,8%)	19.191 (58,9%)	20.268 (55,6%)
Combinatie	1 (0,0%)	214 (0,7%)	0 (0,0%)
Anders*	0 (0,0%)	1 (0,0%)	8 (0,0%)
Niet ingevuld	232 (0,8%)	117 (0,4%)	38 (0,1%)
Totaal	28.094	32.586	36.437

Totaal

Behandel-methode	2021	2022	2023
Geen	9.819 (31,6%)	12.409 (34,9%)	15.426 (39,2%)
Lokaal	3.152 (10,2%)	2.907 (8,2%)	2.895 (7,4%)
Intraveneus	17.529 (56,5%)	19.661 (55,2%)	20.679 (52,6%)
Combinatie	8 (0,0%)	225 (0,6%)	0 (0,0%)
Anders*	245 (0,8%)	206 (0,6%)	229 (0,6%)
Niet ingevuld	296 (1%)	198 (0,6%)	103 (0,3%)
Totaal	31.049	35.606	39.332

* Onder andere: algehele narcose; epidurale of spinale anesthesie; PCA pomp

Tabel R-a: Complicaties

Complicaties in aantallen* en percentages van behandelde vrouwen, 2023.

Ziekenhuis

Complicaties	Aantal	%
Geen	2.346	81,0
Behandeld in eigen instelling	489	16,9
Verwezen naar (ander) ziekenhuis	0	0,0
Niet ingevuld	60	2,1
Totaal	2.895	100,0

Kliniek

Complicaties	Aantal	%
Geen	35.843	98,4
Behandeld in eigen instelling	524	1,4
Verwezen naar (ander) ziekenhuis	70	0,2
Niet ingevuld	0	0,0
Totaal	36.437	100,0

Totaal

Complicaties	Aantal	%
Geen	38.189	97,1
Behandeld in eigen instelling	1.013	2,6
Verwezen naar (ander) ziekenhuis	70	0,2
Niet ingevuld	60	0,2
Totaal	39.332	100,0

Tabel R-b: Indien complicatie is behandeld in eigen instelling*

Ziekenhuis

Complicatie	Aantal	%
Bloedverlies >500 ml	176	30,1
Incomplete abortus	303	51,9
Letsel aan uterus	5	0,9
Infectie	4	0,7
Bijwerkingen medicatie	2	0,3
Andere complicatie	94	16,1
Totaal	584	--

Kliniek

Complicatie	Aantal	%
Bloedverlies >500 ml	27	5,0
Incomplete abortus	464	85,5
Letsel aan uterus	6	1,1
Infectie	9	1,7
Bijwerkingen medicatie	8	1,5
Andere complicatie	29	5,3
Totaal	543	--

Totaal

Complicatie	Aantal	%
Bloedverlies >500 ml	203	18,0
Incomplete abortus	767	68,1
Letsel aan uterus	11	1,0
Infectie	13	1,2
Bijwerkingen medicatie	10	0,9
Andere complicatie	123	10,9
Totaal	1.127	--

* Meerdere complicaties mogelijk per patiënt.

De registratie van complicaties is niet verplicht conform de Wafz. Complicaties manifesteren zich pas enkele dagen tot weken na de behandeling en registratie. Deze registratie geeft dus geen volledig beeld.

Bijlage 8 - Nazorg

Nacontrole; anticonceptiekeuze na behandeling.

Tabel S: Nacontrole

Nacontrole, in aantallen en percentages van behandelde vrouwen, 2021 – 2023.

Ziekenhuis

Nacontrole	2021	2022	2023
In behandelcentrum	2.588 (87,6%)	2.678 (88,7%)	2.532 (87,5%)
Bij verwijzer	138 (4,7%)	45 (1,5%)	107 (3,7%)
Elders	10 (0,3%)	4 (0,1%)	5 (0,2%)
Geen nacontrole	180 (6,1%)	196 (6,5%)	150 (5,2%)
Niet ingevuld	39 (1,3%)	97 (3,2%)	101 (3,5%)
<i>Totaal</i>	<i>2.955</i>	<i>3.020</i>	<i>2.895</i>

Kliniek

Nacontrole	2021	2022	2023
In behandelcentrum	10.871 (38,7%)	12.785 (39,2%)	17.833 (48,9%)
Bij verwijzer	13.157 (46,8%)	14.352 (44,0%)	8.687 (23,8%)
Elders	3.327 (11,8%)	3.610 (11,1%)	6.399 (17,6%)
Geen nacontrole	690 (2,5%)	1.738 (5,3%)	3.357 (9,2%)
Niet ingevuld	49 (0,2%)	101 (0,3%)	161 (0,4%)
<i>Totaal</i>	<i>28.094</i>	<i>32.586</i>	<i>36.437</i>

Totaal

Nacontrole	2021	2022	2023
In behandelcentrum	13.459 (43,3%)	15.463 (43,4%)	20.365 (51,8%)
Bij verwijzer	13.295 (42,8%)	14.397 (40,4%)	8.794 (22,4%)
Elders	3.337 (10,7%)	3.614 (10,1%)	6.404 (16,3%)
Geen nacontrole	870 (2,8%)	1.934 (5,4%)	3.507 (8,9%)
Niet ingevuld	88 (0,3%)	198 (0,6%)	262 (0,7%)
<i>Totaal</i>	<i>31.049</i>	<i>35.606</i>	<i>39.332</i>

Tabel T: Anticonceptie na behandeling

Anticonceptie na de behandeling, in aantallen en percentages van behandelde vrouwen, 2021 – 2023.

Ziekenhuis

Anti-conceptie na behandeling	2021	2022	2023
Voor-geschreven	723 (24,5%)	726 (24,0%)	667 (23,0%)
Verwezen naar huisarts	859 (29,1%)	967 (32,0%)	905 (31,3%)
Geen anticonceptie gewenst	521 (17,6%)	536 (17,7%)	501 (17,3%)
Niet besproken	733 (24,8%)	622 (20,6%)	588 (20,3%)
Niet ingevuld	119 (4,0%)	169 (5,6%)	234 (8,1%)
<i>Totaal</i>	<i>2.955</i>	<i>3.020</i>	<i>2.895</i>

Kliniek

Anti-conceptie na behandeling	2021	2022	2023
Voor-geschreven	12.149 (43,2%)	13.709 (42,1%)	16.654 (45,7%)
Verwezen naar huisarts	14.375 (51,2%)	17.022 (52,2%)	16.771 (46,0%)
Geen anticonceptie gewenst	1.219 (4,3%)	1.321 (4,1%)	2.484 (6,8%)
Niet besproken	155 (0,6%)	237 (0,7%)	315 (0,9%)
Niet ingevuld	196 (0,7%)	297 (0,9%)	213 (0,6%)
<i>Totaal</i>	<i>28.094</i>	<i>32.586</i>	<i>36.437</i>

Totaal

Anti-conceptie na behandeling	2021	2022	2023
Voor-geschreven	12.872 (41,5%)	14.435 (40,5%)	17.321 (44,0%)
Verwezen naar huisarts	15.234 (49,1%)	17.989 (50,5%)	17.676 (44,9%)
Geen anticonceptie gewenst	1.740 (5,6%)	1.857 (5,2%)	2.985 (7,6%)
Niet besproken	888 (2,9%)	859 (2,4%)	903 (2,3%)
Niet ingevuld	315 (1,0%)	466 (1,3%)	447 (1,1%)
<i>Totaal</i>	<i>31.049</i>	<i>35.606</i>	<i>39.332</i>

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk

www.igj.nl